

FOIĂ ENCICLOPEDICĂ LITERARĂ, *** APARE IN FIECARE LUNĂ DE DOUĂ-ORȚ

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria . . . . . 4 corone Pentru România și străinătate . . . . . 6 franci	PROPRIETAR ȘI REDACTOR: IOAN BACIU preot.	Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 orî) tot după 50 cuvînte cu litere garmond se compută 1 corônă, ăr cu litere mai grose duplu.
--	---	---

„Spre un nou ideal!“

— Meditațiuni —

de: *George Simu.*

Vecul luminii se stînge... s'a stîns. Gînduri grele îl năpădesc pe omul care înțelege rostul lumii, cînd vede în gropate atâtea silințe și sfortări ale omenimei spre o fericire de mult visată.

Progresul enorm îl vedem cu toții dar realizarea fericirii de fel.

Îți vine se crede că progresul acesta, nu fericire ci de-sastru aduce.

Suntem mulțămiiți de progres, dar nemulțămiiți, forte nemulțămiiți cu fericirea ce ne-a adus-o.

Stăm nedumeriți în fața sutei a XX-a. Ce ne va aduce ea?! Ore progresul ce se face în sciință va mări nefericirea omenilor ca și în trecut?!
Ar fi foarte trist!!

Pre societatea noastră romînescă ore ce-o așteaptă?

Seclul trecut pentru noi romîniți e udat de lacrimi; dar printre lacrimi strălucese diamantele unui neam, eroiți lui cari prin lupte, sfortări și viață de martiri s'au năsuit ași ridica bisereca și nemul.

Diamantul cel mai neprețuit și mai mare incunjurat de lacrimile noastre a acelor cari trăim și a acelor cari dorm... a fost „biserică.“

Ea e care singură strelucind ca sorele, ve uscă... și numai ea va putea usca în viitor lacrimile ce stau baltă în jurul zidurilor ei.

Dar cum?... dar cum??...

Preoții cari în veurile trecute au fost singurii părinți și regeneratori ai poporului au menirea în viitor a face se în colțescă în inimă dorul de luptă... dorul de viață și învingerea ideii, ce are se fericescă un popor.

„Preoți cu crucea n frunte“ a dis poctul, și ne-a deschis prin acesta o dungă de lumină în viitorul întunecat ca se putem privi cu încredere în acel viitor. Dunga acea de lumină trebuie să se prefacă în fulger, care are menirea de o lumină

cîndva tot orisonul unui nēm ca în vecnică lumină se petreacă el!

Ce ar fi trebuit se fac turmei miei, și nu am făcut? trebuie se fie întrebarea ce se și-o pună la începutul vécului acestuia fie care preot.

Trăim în o lume săturată de materialism, prea săturată.

De se va continua starea de ađi, nemurile nu spre fericire ci spre de-sastru general tind.

Incepem și noi se uităm de spiritul de jertfă adus pe altarul bisericeii de anteces riți nostrii, dela începutul și mijlocul vécului al 19-lea. Luxul, comoditatea, (domnia) falsitatea vieții, dorul de măriri căscigate numai oca-ășa, fără de a munci, precum vedem că mulți le căstiga, ne fac rēi și vițoși, lingusitori și slabi de caracter.

Esemples de imitat avem destule... la strămoșii nostrii, dar ne mai plac eseemplele moderne.

Dacă școla nu a format caractere mari (căci conform ideilor dominante la sfârșitul seculului al 19-lea se spune că școla n'are menirea de a forma caractere), formezele școla vieții și rațiunea sănătosă...

... Și dacă nici acestea nu se pot smulge de sub iuriurița de-sastroasă a sfârșitului de veac și a începutului unui alt veac nou; atunci două cărți numai, de-ar studia cineva cu atențiune, și ar vrea se urmeze înaltelor ideale de acolo, ar fi de ajuns spre a forma caractere mari cari ar putea la rēndul lor ținti spre „un nou ideal.“

Celea 3 tomuri din Istoria lui Barițiu și viața lui Inocențiu Micu Clein de Dr. Bunea eruditul canonic din Blaj ar fi de ajuns.

Dar vai! vécul ce vine pare ar fi de un augur și mai rēu ca cel trecut!... Dela noi atărnă îmbunătățirea lui!

... Se vorbesce în vorbe late și umflate de „democratism.“ Dîlnic purtăm pe buze cuvinte ca: „totul pentru națiune,“ „poporu-i talpa țerii;“ și cînd e la faptă cei mai mulți omeni

sub pretext că le compete nu ertă celui sărac care erna mōre de frig și fōme nici un filer din competența lor.

Er acesta se face pentru că prea mult pond se pune pe averea lumii acesteia și cei cari chiar și pe astfel de căi câștigă bogății, sunt priviți de omeni energici, omeni de viață și se împărtășesc de „favouri“ și „distincțiuni“ nemeritate.

Dar se limpeșim lucrul... să se facă lumină!

Fie!...

D-l N. intră sărac în funcția sa. Luptă trudesce, asudă, dar venitele sunt mici și lumea e pretensivă. Și ar putea face un traiu mai suportabil... dar de pe cine?

— De pe popor. De pe acel popor care geme în sărăcie și suferință. Pe d-l N. nu-l lasă inima (are caracter) se mai înmulțescă greutățile și durerile unui neam și gândește în sine: Voiu munci, voiu răbda, voiu rămânea sărac, ear când voiu muri în umbră și întunec ce e drept pentru omenii lumii conștiința datorinții împlinite mi va lumina cărarea care duce la cer.

Și care-i viitorul acestui apostol?... a acestui mucenic ce se stânge pre încetul.

Uitarea și post punerea... deși în jurul său a revărsat lumină, a fost esemplu de virtute și a făcut pe mulți buni.

Inse conform ideii dominante: unui om care nu e capabil a'și chivernisi casa sa și a o rădica la o stare materială bună nu-i se da nici o atențiune.

Cine caută la începutul vechului al 20-lea la adevăratul merit?

Dar acesta e natural să se întimple dacă omenii 's așa cum is.

Cei mari din lumina avuției ce-i încunjură nu pot pătrunde întunecul sărăciei... nu-l pot scurta... și ce lucră în buna credință lucră... Ei vād numai unde este lumină și lumina lumii acesteia o dă bogăția. Și nime nu se întrebă ore lumina ce luminează nu e falsă, nu e furată, nu e răpită. Li-e destul că-i lumină.

Ei desting, încununează cu onoruri pe d-l N. a intrat în lume sărac dar s'a rădicat la bună stare că a fost harnic. E capabil se reprezente, se jertfescă pe altarul patriei etc... că are de unde...

Dar de unde are?!

— Se spună lacrimile și suspinele celor năpăstuiți de el; Se vorbescă glasul înecat de suferință al vėduvei neîndreptăite! se strige respătire nevoile cauate prin purtare nedemnă, prin sgărcenie nepomenită, prin procese câștigate pe nedreptul și prin falsitatea vieții.

Dar acestea suspine nu se răspādesc pre pământ ca odinioră jertfa lui Cain ca se potă ajunge la urechile mai marilor; ci străbat ceriurile ca fumul din jertfa lui Abel, spre a cere respătirea totă... totă... numai de acolo.

Și d-l F. e un om vrednic de respătire pe pământ.

Er d-l N. adună lacrimile de pe pământ pentru a avea cu ce săși spele micile greșele în cer.

Etă nodul ideilor seclului trecut, care nu s'a închinat decât „vițelului de aur.“ Etă ce ar trebui delaturat pentru a putea ținti spre „un nou ideal!“

Orî doră e acesta „lupta pentru esistență“ a lui Darwin? Cel mai tare se omōre pe cel mai slab? Și cel mai perfect în șarlatan se sdrobescă pre cel mai nedibaciu în arta de a câștiga averi?...

Sau doră Darwin când și-a scris teoria sa dela omeni a luat esemplu căei pre ei i-a vėdut sfașinduse fără milă între sine. Se prea potē, căei teoria lui e rodul vechului al 19-lea.

Societatea omenescă în general e coruptă. Idei regeneratoare trēbue se nască seclul al XX-lea... altmintrelea „rătăcirea din urmă va fi mai rea ca cea de întăiu.“

Căei dacă în sinul tuturor societăților a intrat pofta de averi, câștigul pre nedrept, măsurarea omenilor numai după starea lor materială, ce remediu s'ar putea afla decât o reformare generală a ordinii sociale, o luptă crāncenă contra atător rătăcirii spre a putea ajunge la „idealul nou visat.“

Ținta „spre un nou ideal“ decî, e divisa sutei în care intrăm.

Ce ideal?! Unde sunt ore mijlocele cari conduc la acest ideal?!

Învețaiți lumii se frământă se'l alle, rēsfoese bibliotecii întregi și nu găsescă cuvintul mântuirii...

... Și dacă acești învețaiți și bogăți și-ar lua ostenēla ca din mijlocul scurtărilor lor să se scobore din salōnele bibliotecelor până în culina proprie ar vedea acolo pe te vre-o bună bătrână care le servescă lor cu o carte veche... uitată de seclul al 19-lea, pe genunchi, cu ochilari pe nas, și cu mâna pre pept, cetind adevērul și aflānd „cuvēntul“ care le-ar deslega problema.

Deschidă numai acea carte... și nu se mai ostenescă în zēdar. Tōte, tōte le află acolo. Nu restă decât împlinirea celor scrise.

Spiritul acelei cărți vestescă: dacă esti bogat, ajută pe sărac. Dacă esei sărac fi drept și ascultă pe mai marii tēi.

Spiritul legii din aceea carte va spune și va vesti: Cinstiți pre omeni nu după averile lor, ci după muncă și capabilitatea lor. Și cinstiți-i pre toți dar distingeți pre cei buni, și pre cei mai buni, ca rēvnă se'și câștigate prin acesta de a lucra, cu mai multă întēlire în cercul lor de activitate spre ajungerea „noului ideal visat.“

Nu averea, nici îmbrăcăminte, nu nēmum nici șarlatania și fățārnicia se fie respectate și ridicate, ci munca onestă pentru binele omenimei, persōnele moralii și conseii de chemarea lor, sufletele alese și nobile se fie acelea cărora noi pedestale se le rădicăm spre a le privi în adevērata lor lumină și din sfânta și rodnică lor viață se ne nutrim viața și sufletele nōstre.

Ce pescari simplii erau apostolii, ... ce haine vor fi purtat ei, dar Dl Isus Christos i-a preferit domitorilor pāmēntului,

Imperatul Rusiei.

tului, pentru că sufletele lor erau și mari, și curate și sfinte.

Se ne mărginim dorințele, se avem pretensiuni puține, se ne îndestulim cu ce avem, și atunci... numai atunci vom progresa pre cărările virtuții.

Un om sētos de avere, doritor de străluciri, e menit în totă ora a declina din calca virtuților, numai se și potă face destul nesaturatei poftē de averi, mării și străluciri.

Acestea sunt apoi cari corump pre cei mari, cari dau esemplu cum potē cineva înainta în lume și pe nedreptul... și virtutea plānge.

Spre norocirea nōstră, poporul românesc încă nu e corupt sau cel puțin nu e atāt de corupt încāt se nu se potă ușor smulge din brațele vițelului.

Țēranul care ascultă învēțăturile Evangheliei D-lui Christos, singura carte unde e scris „cuvēntul“ ce ne potē conduce „spre noul ideal“ nu 'și vinde omenia pe tōte podōbele lumii.

Ce i'ar ajunge lui podōbele și strălucirile dacă ele nu prin muncă ei prin înșelăciune le-ar prini?!...

Puținul sēu și'l prețuesce țēranul nostru că-i al sēu. E al sēu câștigat cu sudōre și muncă drēptă. Acest puțin e sfânt.

„Eu 'mă apăr sărăcia și nevoile și nēmum“ dice Mircea cel bătrān lui Baiazid (la Eminescu.) Cuvintele acestea smulse din suflet românesc. Desevirșită caracterizare a românului. —

Multe speranțe 'și vor pune omenii în seclul ce rēsare, dar amară va fi apunerea lui, dacă omenimea condusă de principile dominante ađi va și eși din acest seclul.

„O mie de ani înaintea ta Domne ca ziua de ieri care a trecut“ dice cartea sfântă.

Tu dară Dómnne! care conduci vécurile și pre ómeni prin ele, varsăți darul și mila presre popórele pământului și nu uita nici némul românesc!!

Deschide inimile ómenilor, lumineză-le mintea, nu ne mai lăsa în rătăcire... că ne-ajunge!

Suntem sătui de lumina vécului trecut, suntem îmbătați de ea, ca de cel mai întunecos întunec!

Varsă Dómnne în suflete tărie și poruncesce-ne se umblăm în cărările poruncilor Tale! Silesce-ne Dómnne la acesta!

Suntem ca fii nepreceptui, cari fără conducere intrăm în noianul fărădelegilor și perim.

Ajută Dómnne nepotiniți noastre!!

Suntem fluturi ce ne mistuim în lumină.

Seclul al 19-lea dacă seclul luminii cu adevărat a fost apoi tot atât de adevărat este că ómenii n'au fost decât nesce fluturi cari sau au perit cu totul arđend în lumina acestui secol, sau a eșit din flăcările acestei lumini cu aripile arse, necapabili de a sbura cu mintea și inima în regiumi mai sănătóse, unde se află isvorul cristalin și sfânt și vecinic a ferici-tórelor Tale învățatui!!

Noi poporul românesc intrăm în vécul al XX-lea împraș-tiat, reslăit, ... reslăit și prin țări și prin credință.

Adună-ne Dómnne!!! Unesce-ne Domne în credința Ta!!!

„Cine nu adună cu Tine risipește“ ... Prav, cenușă și ruine și fumegare de fum va fi sfârșitul seclului ce începem... fără Tine!

Dar se sperăm!...

Résai sóre al vécului al 20-lea! Tu ești tinăr și falnic. Dar când vei ajunge de-asupra Golgotei dá semn ómenimei că acolo s'a validat adevăratul nostru sóre „care lumineză pre tot omul ce vine în lume!“

Căci tu sóre când l'ai vedut murind pentru idealul ferici-rii ómenimei (i-ai întunecat strălucirea de groză.

Christos cu învățatura lui e „noul ideal“ pururea nou, deși yechi ca lumea.

Deci voi toți cari ați scris pe fruntea noului secol devisa: „spre un nou ideal“; scrieți de-asupra cu litere de flacări:

„Domnul nostru Isus Christos.“

... Și seclul ce vine va fi mare ferictor de ómenime ...

... Un ideal realizat!

Așa se fie!!!

Petrecere de casă.

Cumnatul.

(Novelă)

III.

De-ar fi dovedit ea numai o urmă de tradare, numai o nelinișce, atunci gândul său ar fi altul, dar ea era cu totul travestită.

Săptămânile următoare le petrecu Nițu foarte bine, fiind todeuna bine primit în casa d-lui director, ba, vedea și se

convingea că din zi în zi tot mai mult și mai cu patimă iu-besce pe Veronica.

Se reținu însă a rosti vorba legătore, până ce dânsa nu va aminti ceva despre orașul R.

În todeuna, când li se da ocaziune, o întreba în fel și chi-

puni, pentru de a afla adevărul, dar toate apucăturile sale remaseră fără rezultatul dorit.

Așa odată îi puse întrebarea:

— „Nu făcea-ți d-voastră vre-odată poesii?”

— „Oh! acestea sunt întrebări științifice, nu le iubesc!”

Densa cu atâta desteritate se furișă în toldeuna, încât și el se mira.

Intr'una din zilele lui, d'or mai plăcute, aflându-se cu Veronica în una din chiliile laterale ér il preocupară aceste idei.

Iș perduse însă din fire, așa încât însuși dubita dicându-și:

Ea nu p'ote se fi fost, ea se trimitea unui necunoscut versuri de amor, e cu neputință, p'ote în adevăr mă înșală vre-o asemănare afurisită.“

Nu peste mult, mama Veroniceii fu chemată afară și așa remasără singuri.

— Unde ve gândiți? îl întrebă ea surprinsă.

— „Și d-voastră nu știți; îi răspunde Nițu;

Fata roși.

— „Eu nu sunt desteră în gâcituri, îi dișe ea, întorcând cusătura ce o avea în mână.

— Stimată d-șoră, începu acum Nițul cu o voce mai răgușită, imi permiteți a vă întreba „ceva” dela care „ceva” at'ernă înreg viitorul și totă liniscea sufletului meu?“

Veronica deveni palidă, mânele cele gingașe ce țineu cusătura începura a tremura.

Nițu o îndemnă mai de multe-ori dar vădând că ea nu dișe nimic o întrebă dar:

— Fostați d-voastră vr'odată în orașul R.!? ”

Veronica îl privia acum ca înpetrită, ea acceptase altă întrebare. Fața îi deveni și mai palidă, mai apoi roșie, ér ea sta neclintita fără a dișe vr'un cuvânt.

— Ați fost d-voastră în R.? repetă el întrebarea cu un ton mai aspru.

— Da!” îi răspunde ea cu o voce și mai răstă; înainte de acesta cu nesce lum eram pe câte-va săptămâni la directorul gimnasiului de acolo. Am fost adecă...

În acel moment Nițu sări de pe scaun, scuzați-me d-șoră mi rău... permiteți-mi... mă recomând...

Eși afară ér Veronica remase ca încremenită.

Tocmai în seara aceea era angajată Veronica cu Nițul pentru jocul prim și acum nu scia, ea fost într'adevăr rău, ori că...

Intr'aceea profesorul alerga stradele ca un nebun. Fie căru-i cunoscut îi făcea drum încă din departe și n'ar fi fost în stare a grăi vreun cuvânt nici pentru totă lumea.

Voiu, întreba-o înc'odată și de-ș va cere scuzele o se iert toate acestea.“

A merge însă astăzi la bal, îi era cu neputință. Serise deci câte-va șire d-lui director Butean, prin cari îl rugă să-l scuze că nu p'ote participa la petrecere, cuprins fiind de o durere de cap forte intensivă; adaugând că is va permite în zilele proxime a se escusa în persona.

Abia plecă servitorea cu epistola și se auđi clopoțelul.

Salutare din partea d-lui director, și d-lor nu pot merge la petrecere având oșpeți străini; asemenea d-șora „Veronica ve rogă a-o scuza, de jocul prim, de ore ce nici densa nu va merge la petrecere.“

— Nici durerea de cap n'o să fie fără folos, is dișe el; oșpe, și pentru aceea se nu meargă la petrecere!“

Înainte de a se culca, is propuse că în ziua următoare se aducă totă tr'eba la ivelă.

VIII.

În ziua următoare, luă epistola aceea roșiatică, carea îl invitase odinioară la întâlnirea de lângă biserică din R. și plecă la d-l Butean. Ajuns acolo îi spuse servitorea că d'omna a plecat la preumblare cu un tin'ér străin, care sosise în seara trecută.

„Un tin'ér, ac'osta m'am gândit, și tocmai de aceea voesc a sc'ote la ivială adevărul, cât mai cur'end“ is cugetă Nițul,

— E d-șora acasă? o întrebă.

— „Da, îi răspunde servitorea.

Nițul scrisese apoi câte-va cuvinte pe un bilet ce-l întinse servitoreii ca să-l dea d'șoreii cu cuvintele:

„Voiu accepta după răspuns.“

Servitorea plecă. F'ind curiosă privi biletul ah! franțuzesce“ murmuri sup'erată.

Veronica ședea ér tristă și cufundată pe când intră servitorea și-i dete biletul.

„Veuillez m'accorder un moment d'entretien“ sta scris pe bilet, altă nimic.

Se gândi nițel ce se facă, în fine spuse se între.

Nițu intră. Era forte serios și nici nu privi pe sermana Veronica, când o salută Nițu tăcea.

D-ta me rogi în bilet într'o formă de tot neobișnuită,“ la tot cazul ai să-mi spui ceva.“

Ea îl pofti pe o sofă, dar el sta neclintit, încep'end apoi cu o voce de tot iritată și cu ochii plecați spre pământ:

„Stimată d-șoră! Fi convinsă că numai una dintre cele mai mari întristări me îndeamnă a face astfel, tr'ebue se devie odată clar, tot ce există între noi, acesta sper o veți simți și d-voastră?”

— „Și ce pot eu face? îl întrebă ce cu duioșie.

— „Tot, strigă el pasionat, sau că n'aveți încredere în mine? Așa o durere mare esprimară aceste cuvinte, încât ochii Veroniceii îmundau deja de lacrimi.

— „Da, încă forte multă, îi dișe, dar ce să-ți cred eu d-tale?”

— Se cređi că te iubesc, Veronica, te iubesc și te ador, dar sunt nefericit, căci secretezi un neadevăr.

— Ce însemnă acesta, îl întrebă ea surprinsă.

— Poți să-mi spui că nu cumosei acesta epistola, strigă el arunc'end epistola pe masă.

Ea o luă și începu a o ceti cu glas tare:

Când va îns'era

Și ciasul va bate

Tu me vei afla

La ore, șapte

— Ce se fie acesta, îl întrebă ea, roșind în față.

— Cetesce-o p'ân la fine, p'ote îți vei aduce aminte.

Ea continuă și termin'end aruncă epistola, cu observarea:

— Ce prostie e acesta, ce mă interesază pe mine astfel de scrisori, dișe cu sumeție.

— D-șoră, d-voastră încordați prea tare corda, dișe Nițul ne mai put'ându-se reține; voesci a nega că ai scris aceste șire, că n'ai fost punctual la locul respectiv, voesci se negi când eu te-am văđut destul de bine?“

Veronica sta ca o statuă înaintea lui, după un timp îi dișe însă cu o voce de tot răgușită:

— „Am numai un răspuns și acela e ca se p'ărăsiți imediat acesta chilie și acesta casă, și se nu mai căleați aceste trepte, unde ați fost primiți ca... ér resp'ata e...“

— „Nici un cuvânt, strigă ea, când voi el a vorbi; altul ve va cere dare de semă pentru toate acestea, dor încă înainte de ce va îns'era, aceluia puteți să-i răspundeți!...“

Ve compătinesc!

R'ămâneți cu bine!

Dișând acestea Nițul plecă de tot infuriat, dar cuvântul „altul“ nu și-l putea esplica; în fine is propuse a călători la părinți că densa să nu-ș mai p'otă face plăcerea prin „altul.“

IX.

Intr'aceea sosi de la preumblare mama Veroniceii cu tin'êrul, care nu putea fi altul decât fratele Veroniceii.

Ghiță îi era numele și venise ca ștudent pe vre-o câteva zile acasă.

Merse în chilia surorii sale și fiind întunec, nici că observa fața ei cu urme de lacrimi.

Tot acelea tr'asuri, tot acei ochi, cu un cuvânt tot aceea față avea și el ca soru-sa Veronica, de carea se deosebia acum numai prin micuțele mustețe ce-i crescuseră.

Ei, soră dragă, tu șeđi încă la întunec, se trag clopoțelul după lampă?“

— Nu, las-o, dișe Veronica, am se-ți împ'artășesc un lucru forte serios!“

Cuvintele acestea le esprimă cu o voce de tot slăbită' și pe când le rostia începu erăș a pl'ânge, lăs'ânduși capul pe spatele sofei.

— Ce, te-ai încredințat, strigă el surprins, căci numai atunci plâng fetele așa?”

— Forte departe, îi respunse Veronica, Ghiță! tu mi-ai fost un frate de tot sincer, acum o sosit timpul ca să-mi dovedești că mă și pot încrede în tine. Am fost ofensată în modul cel mai infam, mi s'a atacat numele, tu trebuie se vorbești în locul meu, tu trebuie se lucrezi pentru mine, pentru mica ta soră...

— „Cine a cutezat această strigă tinărul infuriat, de sigur vr'un nemernic, care voește se-ș resbune asupra unuia dintre noi?”

— Așa ar fi se credem, țise Veronica, dar nu e așa, ci un bărbat care a fost ținut de amicul cel mai sincer, și cărui eu...

Doce fete de țeran.

— Dar ce-a fost, ce a făcut și cine e acela?

Cugetă, mă învinovătește ca aș fi avut într'o seară cu el o întâlnire, la carea l'am invitat prin aceste versuri; e'tă epistola, e aci jos, eu n'o mai eu în mână.

— Dar cine e?

— Profesorul Nițu...

Pe când vorbea ea. Ghiță luase epistola și aprindând o lumină o ceti. Finind cu cetitul, începu a pocni din degete.

Veronica nu observă că fața lui esprima bucurie, ci îl întrebă erăș:

— Ce dici, ce e de făcut?

Ghiță o privi câtva cam dubios, dar apoi începu a rîde cu hohot încâl se părea că n'o se mai sfârșescă.

— Nu te supera, Veronico, dar eu trebuie se rîd, și dacă aș sci că capăt bătae. N'ai aflat tu încă lumina în această comedie? Aceea frumosă, carea provocase pe ... la întâlnirea de lângă biserica din R. am fost chiar eu.

Ha, ha, cea mai mare comedie ce am făcut.*

Veronica îl privea fără a țice un cuvânt.

Ghiță îi sărută mîna.

— „Sermana de tine, tu te-ai fost îngrijat prea mult, las, se-ți istorisesc.

— „Când eram în cortel la directorul gimn. din R. sci pe a șesa, bolundisera fetele lui după Nițul, carele însă le păcălia. Pe timpul acela se aranjase un bal și fetele directorului voind că și profesorul Nițul carele era acolo nu sciu din ce cauza era forte retras se ea parte. nu sciau ce se facă ca se-l aducă și pe el la bal. Atunci Elisa, cea mai iscusită dintre ele, le promise că-l va aduce prin înșelățiune.

Eu eram încă tinăr, nici n'avem aceste fire de mustețe, deci în speranța că nu me va recunósce, me înbrăcară în hainele lor și le scrisi și aceste șire. Mersei apoi punctual la locul destinat. Elisa mă însoți până în colțul stradei, ér celelalte mă acceptară mai departe. Să li auzit predica ce mi-o ținu; eu credem că pocnese de ris. In fine promițendu-mi că va veni, plecă, veđui deci că m'a ținut de fată.

— Dar lasă-te de plâns, noi o să-i trimitem, ba, io-i scrie o epistolă, în carea o se desleg tóte și el se decidă cum va voi. E bine așa? Fii dar veselă!”

Ghiță trebuie c'a scris cu multă dibăcie, căci nici nu trecu o oră și profesorul Nițu venind se escuse pentru tóte și ceru mîna Veronicei.

Atât dela Veronica cât și dela părinții ei primi un „da” și pe când eșa pe ușă noua păreche se întâlniră cu Ghiță.

El îi privi surprins, dar profesorul Nițul, îi întinse mână țicând:

— „Ei, ei, dragă cumnate!”

(Fine.)

După . Z- de: ov.

Luptă.

Între inimă și mînte
S'a pus mare vrăjmășie:
E cam mult de-atunci, amînte
E târziu acum se'mi vie...

Ér de-o vreme, un an chiară—
Dór așa li-e scris în stele—
S'a încins luptă amară,
Se răsboesc între ele,

Una 'nvinge, alta 'nvinge,
Fie-căre stau învinse...
Dar ér rîndurile'si strînge
Și's mereu de luptă 'ncinse!

Dar nici una nu decide
Și nici una nu se plecă,
Calea luptei nu 'și-o 'nchide:
Și-au țis: pace se nu facă!

Se chiar mistuesc în luptă,
Până când — va fi odată:
Sau acee cade ruptă,
Sau acésta resfirată!...

Gândesc: cum aș puté face
Lîniscire între ele?
O, nu mai ajung la pace;
Și me dore că s'a mele.

Orî că cee cade ruptă,
Orî că asta-i fără nume:
Ce folos din a lor luptă,
Când n'oi mai fi nici de-o lume?!...

G. Bodnariu.

Sare disolvătoare de metale.

Mijlocul de a disolva ori ce felu de metale și cu soluțiunea obținută a scrie în diferite colorii procură multă desfătare pentru amatori.

Ca mijloc principal pentru disolvare putem folosi următoarea sare ușor de pregătit.

Sdrobim sare întrun vas, o punem de-asupra focului până ce se dogorește atât vasul cât și sarea și după aceea o lăsăm să se răcescă.

Prin acesta procedură sarea se întărește și devine folosiveră pentru de a putea freca cu ea ori și ce metale ce sunt de a se pulverisa.

Luăm din sarea acesta o bucată de mărimea unei alune și frecăm cu aceasta metalul de disolvat pe care turnăm puțină apă de gumă și 1—3 picuri miere virgină (Jungferhonig).

Punem apoi miestura acesta întră scafă și o purificăm cu apă caldă până ce metalul se așață pre fund și apa ce stă deasupra metalului se vede limpede.

Seurgem cu băgare de samă apa de pe metal și amestecăm aceasta cu apă de gumă, nu prea tare, tăiem apoi o peana nouă (din o peana de găscă) și scriem cu acesta soluțiune cea ce voim, lăsăm scrisoarea să se usce și apoi o poleim la căldură cu ajutorul unui dinte ori agat.

Zugrăvitură ce nuși perde fața.

E constat că tipurile ce sunt zugrăvite pe partea din dărept a sticlei nu și schimbă fața pre când cele ce-s zugrăvite pe partea din față espusa fiind colorile la lumină se ofilese.

Pentru o astfelia de zugrăvitură esecutată pe sticlă spre a nuși schimba fața ne folosim la mestecatul colorilor de următorul mijloc:

Punem $\frac{4}{5}$ părți gumi arabic, $\frac{1}{5}$ zăhar de candis (Kandis Zucker) le disolvăm, la olaltă întră sticlă, cu apă môle, — mestecăm bine coca acesta până ce dispar tôte beșicuțele rădicăte de-asupra, punem apoi din acesta câte o linguriță de cafea întră scafă, adaugem pulberea pentru colorea recerută și o punem la un loc scutit de pulbere ca să se usce.

Colorile pregătite astfelu prin frecarea cu puțină apă curată sunt gata spre a se putea zugrăvi cu ele.

Pentru de a scrie cu alamă (Messing.)

Luăm pulbere ori răsătură de alamă le cernem pintro sită și le frecăm bine pe o lespede de peatră cu sare disolvătoare.

Mestecăm substanța aceasta cu apă de gumi și scriem cu ea.

Tot astfel procedăm și când înțeaționăm de a scrie cu altfel de metale precum: aramă, cositor (Zinn), oțel, fer etc.

Pentru de a scrie cu aur ori argint.

Luăm sare disolvătoare pregătită în modul arătat deja, o punem pe o lespede de peatră, turnăm ceva apă de gumi și o frecăm bine la olaltă, apoi punem 10—12 foite de aur ori argint și le frecăm în mixtura acesta până în gradul suprem al fineței.

Punem mixtura întrun pocal turnăm apă călduță și mestecăm bine până ce se topește sarea și aurul ori argintul se așață pe fund.

Mestecăm pulberea remasă cu apă de gumi și scriem cu ea.

Pentru de a scrie cu aur ori argint pe sticlă.

Pregătim aurul ori argintul după metoda arătată mai sus numai cât în loc de apă de gumi punem: 8 grame apă tare și 8 gr. sirup de floră de cires sau punem 8 gr. apă tare și 10 gr. alcali sal.

I. B.

DE ALE POPORULUI.

—o—

Voichița.

Cum trece vremea!

Sunt o grămadă de ani d'atunci!.. Bunica spune că a auđit dela bunica ei și aceea dela mama ei și mai știu eu până unde.

A fost odată o femeie, pote cea mai seracă în tot satul și avea nouă copii și cu Voichița dece.

Afurisita de mörte se abātu și pe la casa ei și îi culese bețiș copilași mai toți. — Necaz destul! Din dece copii mai rămâne numai cu Voichița, hai mai dulce și mai dragă mami și cu: „Dinu Constantinu ficiorel dintăi!

Voichița crescu fată mare și merse vestea în totă lumea despre frumșea și hărnicia ei. Îi și veniră pețitori peste trei mări dela a nouălea țări și o cerură.

Mama nu ș'a fi dat bucuroasă pupul ei cel mai scump dela casă, dar: „Dinu Constantinu ficiorel dintăi din grai îi grăia dăo mamă dă-o, că eu ți-oi aduce-o, vara pre gostire, iarna pe 'ntilnire.“ Și mamăsa o dete; cum nu, așa la bocotană mări!

Dinu Constantinu însă muri; er mamăsa îl blăstămă: „Dine Constăntine, n'ai mai putredire, până nu mi aduce, pe Voichița mea și pe sora ta, vara pe gostire, iarna pe 'ntilnire.“ Și Dinu Constantinu n'a mai putut putrădi, până când ș'a făcut din „cruce cal, din pânză ham, din copârșeu“ hinteu și s'a dus peste trei mări a nouălea țări pentru ca se aducă pe Voichița la mamăsa.

Când a ajuns acolo, Voichița era la joc. Dinu Constantinu a luato la jucat până când Voichița care nu'l cunoscuse ea ăis:

„voinice, voinice, bola te mânânce, au nu ția fi rușine să joci numai cu mine, de bărbatul meu și de socri mei?”

— „Voichița nu me cunoseai?” Oh! frătiorul meu! Sau îmbrățoșat și a plecat apoi către casă la mama lor depărtată. Pe drum au ajuns la o pădure. Aici popoșiră, calul fu lăsat să pască erbă și Dinu se culcă cu capul în pōla Voichiți și adormi. Sorusa îi căuta în cap.

Frătiore dragă,! capul tēu mirosă a pământ! Da zeu Voichița nu m'am spēlat de când am pornit de acasă.

D'asupra lor pe crengă se așada o pasere și incede a cânta: „Tililiu-liu du ce mort pe viu, tililiu-liu duce mort pe viu.

— Frătiore dragă, auđi cum cântă o pasere!

— Lasă soră că așa cântă paserile primăvara!

După un drum lung, lung de câțva ani, abia ajunseră acasă „în međ de nopțe, când toți dorm de morte.

— „Măicuță, măicuță, deschide ușița c'a duc pe Voichița.”

— „Fugi morte diaci, nu me ispiti că 10 copii am avut pe toți miei perđut și eu am remas numai cu mățul în vatră.”

— „Măicuță, măicuță, deschide ușița c'aduc pe Voichița!”

— Fugi morte d'aci...

Atunci strigă Voichița: „Măicuță, măicuță. deschide ușița c'o venit Voichița; dacă nu mă cređi na inel de veđi!”

Bētrana deschise puținel ușa și veđu inelul Voichiți.

Dinul Constantinu s'au rentors în mormēnt și d'aci încolo s'a odihnit ne smintit de nime.

Voichița a intrat în casă la mamăsa s'au îmbrățoșat și s'au sărutat pân' ce au crepat.

Pētruț.

Doine populare.

— Din Bănat —

Cucuruz cu frunza 'n sus
Țucui ochii cui te-au pus
De te-au pus cu doi boi
Țucui ochii d'amândoi.

Cucuruz stăi la săpat
Cum stau eu la serutat
Trece o pasere pre sus
Vai bădița că sa dus

Cucuruz făte frumos
Vino bade sănătos
Se ne iubim amândoi
Să te țin cu buze moi.

Bate vēntu 'ncetișor
După badea mor de dor,
Leagănăsa frunza 'ncet
Vino bade că te aștept.

Măndro pōle de sai
Astă nopțe rēu visai
Că năframa ta cea nouă
Era ruptă drept în două.

De cândus ibovnice în țară
De atunci-au grău cu secară
De când ii ibovnicie în lume
De atunci-ai grău cu tăciune.

Culese de: Gizela Ghiurghoviciu.

Frunză verde de mălai
Tinēră mă mărıtai
Dar rea sōcră căpătai
Șede 'n vatră și mă latra
Și strigă că nu-s bărbatā.
Atunci eu mă mâniai
Și la secerat plecai,
Secerai cât secerai
Pân la mână mă tăiai.

*

Vino maică până 'n pōrtă
De veđi streinu cum mă pōrtă
Desculță și desbrăcatā
Ca pre o mare vinovatā.

*

Frunză verde de trifoi
Vino bade Joi la noi.
Dar eu mândră aș veni
Numa casa de țoi sci.
Lesnei casa de aflat
Din afarăi văruiță
Er din lontru-i molărită
Pre cuptor pară cu florī
Er pre masă pană alēsă
In ferestī pene domnești
Er la ușa pup de rujă.

*

Colo'n vale la izvor
Se întâlnește dor cu dor
Se iubesc doi până mor;

Er bădița al de-astvară
Me rōga să-l iubesc era
Dar nici eu n'am nebunit
Se iubesc ce am părăsit.

*

Dincolo de Lipova
Mereu cântă stiglița
De dor la doi voinici
Că sor însurat prea mici
Lunī și Marți s'o însurat
Mercurī carte li-a picat
Carte dela inpărăție
Se plece la cătănie
Carteai albă, slove negre
La mijloc pară de foc.

*

Sui la deal, coborī la vale
Me întâlnești cu mândra'n cale
Ioi vorbesc, ea nu vorbește
Scio naiba ce 'mi gândește
String'o 'n brață se lipesc.

*

D'așai pita maici mele
Cernulă prin sită rară
Ș'o măncai riđind p'afară
Dară pita streinului cernulă
Prin sită deasă
Ș'o măncai plângând prin casă.

Culese de: Haritina Țințariu.

Glume.

Socoteala copilărescă.

— Te rog mamă, dreptu-i că învățatori sunt învățați?

— Drept drăguțule.

— Apoi de ce nu ști d-l învățator abecedariul?

— Ce diei copile?

— Dēu mamă! Pentru că asară mi-o arētat abecedariul și m'o întrebat pe mine se-i spuii cutare literă.

Cap țapăn.

Un țeran se duce să se sfātuēscă cu popa că ce se facă cu copilul seu, căci el ar voi se invețe ceva.

Popa: Dar are cap bun?

Țeraniul: Da cum se nu părinte. Esta are cap cum se cade. Erī de trei orī o picat de pe scară tot cu capul în jos și nici că-i o pāsāt.

Cronica.

Hymen. D-l Ioan Anca comptabil la institutul „Detunata“ din Bucium a fidanțat cu d-șora Lucreția Macaveiu de acolo, *felicitările noastre!*

Hymen. D-l Valeriu Ionescu învățător în Ciuta se va cununa cu d-șora Maria Morariu — la 4 17 febr. a. n. în biserica din Bocșa română, *felicitările noastre*

O damă tineră ca director de poliție. Știm că în timpul de față și femeile sunt chemate de a ocupa unele funcțiuni publice cari mai nainte vreme numai bărbaților erau destinate. Așa pe catedră, la poștă, telefon, telegraf, apoi advocați medicul arhitectul etc. Afli preste tot locul și dintre femei dar director de poliție cu pușcă și cu revolver urmărind noptea hoții și spărgători de bolte cum este tinera damă Claire Ferguson din orașul Salzseestadt — nu s'a mai pomenit așa ceva numai America pote produce.

† **Necrolog.** Petru Nastase, membru în direcțiunea „Cordianeii“ din Fofeldea a reposat la 8 21 Ianuar a. e. în etate de 52 ani.

Orașul văduvelor. În orașul Mengtsze din China, ce are o populațiune de 12000 suflete, băntue ciurma în măsură mare în fie care an și cam de regulă în lunile de vară Iunie, Iuliu și August secerând câte 300—1400 de victime.

Și fiind că cei mai mulți dintre căți mor de ciună sunt bărbați, rămânând în fie care an forte multe văduve s'a dat orașului Mengtsze atributul de *orașul văduvelor*.

Caritatea. La administrațiunea averilor bisericesci din Șoimuș a mai meurs pentru fondul „Caritatea“ următoarele sume:

Grigore Baciu, Șoimuș	Coroane: —.20
Maftciu Parcalab „	— .40
Maria Buta, Măgiaruș	— .96
Raveca Baciu, Șoimuș	2.—
Mariuța Baciu „	1.—
Lucreția Baciu „	1.—
Valeria Baciu „	1.—
Veronica Popoviciu, Buduș;	— .20
Aurelia Baciu Șoimuș	1.—
Ioan Blaga „	— .10
Suma	7.86

Aducând mulțămită celor ce a contribuit cu obolul lor, rugăm pre toți cei ce se interesează și le dace la inimă sortea poporului nostru să binevoiască a contribui cât de cu puțin pentru acest scop salutar. Din sumele incurse la fondul „Caritatea“ în fie care an în Dumineca înainte de postul Sântei-mării se vor distribui:

- 50° o fondului de ajutorare.
- 20° o ajutoriu bisericilor mai sêrace.
- 20° o școlelor mai sêrace.
- școlei din Șoimuș.
- bisericeii din Șoimuș.
- fondului caselor parochiale din Șoimuș.
- 5° o spese și renumerațiunii de Administrație.

(Va urma)

Vasile Baciu,
curator prim bisericesc

Deslegări de găcitură.

Deslegarea găciturii de șach din nr. 1 de T. A. Bogdan înv. în Bistriță.

Haida dragă să fugim
Să fugim să pribegim,
Să trăim în codrul verde,
Unde urma ni să perde.
Unde ședî,
Nu te mai vedi.
Unde calci
Urmă nu faci.

Au deslegato bine dōmnele și d-șorele: Silvia Borlea, Cuiedi; Măria Vlad, Ieselnita; Silvia Stoia, Cuiedi; Livia Ganea, Semlac; Anuța Mărincaș, Bogdana; precum și, domni: Alesandru Țintariu, Panciova; Simeon Câmpean tipograf Gherla; Aurel Papiu,

teolog abs. Uifalău; Constantin Voicu, Brașov (strada morii); Andreiu Bugnariu, Karczag; P. Turcu, Budinez; Ludovic Cosma cler. în cl. VIII seminariul „Veniamin“ Iași; Ion Nalboe cleric, clasa a 8-a în seminariul „Veniamin“, Iași.

Trăgându-se sorti a câștigat.

Premiul I. Silvia Borlea, Cuiedi; Premiul al II-lea Andreiu Bugnariu, Karczag; Premiul al III-lea P. Turcu, Budinez.

Anagram.

Găcitură, de Nițu.

*Me cetesci în treg, fetițo?
Fă aceea ce-ți spun eu,
Pân' ești tineră, drăguță
Nu bătrână, cum sum eu.*

*De omiți litera primă
Pe sigur tu poți se ști:
Făr de mine 'n orî ce țară
Pace-n recî nu pote fi.*

Aerosticon.

Găcitură, de Nițu.

*Bard, Afect, Am, Fug, Vară, Asil,
Lui, Apune, Vede, Cade, Amil, Vine.*

Schimbând literele inițiale sunt a se schimba cuvintele de sus în altele. Literele inițiale *nouă*, ne dau numele și conumele unui poet român.

Găcitură numerică.

de Gizela Ghiurghoriciu.

- 48572 — Pentru a sa nație s'a luptat
Gróza 'n dușmanî el a băgat.
- 32578 — Cine pe ea o iubesc
Fericit trăesc.
- 45 — Dacă puțin cugetați
O plantă aflați.
- 1438 — Au compus doine de dor
Conducătoriul unui cor
- 78345 — E în casele țărănesci
Și 'n pllatele domnesci.
- 87 — Un instrument mititel
Femeile lucră cu el.
- 18748 — Românul cât va trăi
De ea mândru pote fi.
- 1--8 — Tot creștinul cu credință
Le rogă cu umilință.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

La mai mulți. În anul acesta nu am tipărit „Calendarul portativ“, de aceea nu putem se ve implinim dorința de-a ve trimite.

D-lui I. E. în H. Regret forte mult dar împrejurările nu mi permit ca se-ți pot implini dorința referitoare la colecțiunea d-tale.

D-lui I. D. în B. B. Studiul monetelor nui pentru noi, dintre epigrame vom folosi unele.

La mai mulți: ajutore pentru școle și biserici mai serace se vor împărți din fondul „Caritatea“ Duminecă înainte de postul Sântei Mării.